

AMERIKANSKI SLOVENEK

PRVI SLOVENSKI LIST V AMERIKI

Geslo: Za vero in narod — za pravico in resnico — od boja do smagel

GLASILO SLOV. KATOL. DELAVSTVA V AMERIKI IN URADNO GLASILO DRUŽBE SV. DRUŽINE V JOLIETU; S. P. DRUŽBE SV. MOHORJA V CHICAGI; ZAPADNE SLOV. ZVEZE V DENVER, COLO., IN SLOVENSKE ŽENSKE ZVEZE V ZEDINJENIH DRŽAVAH.

(Official Organ of four Slovenian Organizations)

STEV. (NO.) 145.

CHICAGO, ILL., ČETRTEK, 28. JULIJA — THURSDAY, JULY 28, 1938

LETNIK (VOL.) XLVII.

Martin dal zastražiti svoj urad - Ostri boji v Spaniji

Spori v avtomobilski uniji se širijo naprej. — Predsednik avtomobilске unije Homer Martin čisti dalje komuniste iz svoje organizacije. — Glavni stan unije zabarikadiran in privatni najeti stražniki čuvajo predsednika in njegov urad.

Detroit, Mich. — Glavni mednarodni odbor, ki se je sestel, da razsodi v sporu med glavnimi uradniki Unije združenih avtomobilskih delavcev, zboruje pod zaščito in varstvom lastnih umijskih stražnikov, ki jih je najel predsednik Homer Martin, da stražijo glavni stan unije in njegov urad.

V posloplju, kjer ima avtomobilska Unija svoj glavni stan v enajstem nadstropju, stoje oboroženi od unije postavljeni stražniki od spodnjega vhoda na ulici pa vse skozi do urada unije v enajstem nadstropju. Vsak, ki hoče, ali ima kaj opravka z glavnim stanom unije, mora spodaj dobiti posebno dovoljenje predno sme naprej. Da je predsednik Martin dal zastražiti urad je vzrok v tem, ker so prišli predvčerajšnjim pristasi štirih izključnih podpredsednikov, ki jih je Martin izobčil iz odbora in organizacije ter so hoteli s silo ostati v uradu in menda zaseči poslovne knjige in se tako polastiti glavnega urada. Ker se predsednik unije boji, da bi se slučaj ponovil in načrt tudi znabiti izvedel, je iz previdnosti najel posebne privatne stražnike iz vrst unije, ki zdaj stražijo njegov urad, ki zgleđa, kakor kaka zabarikadirana trdnjava.

Podpredsedniki unije, ki jih je predsednik Martin izobčil so: Wyndham Moretimer, Edw. Hall, Walter Wells in Richard Frankenstein. Martin jih obtožuje, da so vsi netilji nemire in nezadovoljstva v uniji potom hujskarije ter da flirtajo s komunisti in iste vodijo v unijo. Dokazal jim je zveze z neodvisno komunistično delavsko ligo, kjer se kujejo načrti, kako bi dosegli vodstvo organizacije in jo potem zavedli v radikalne vode. Unija vsled tega zgublja dobro ime in njeni nasprotniki ji že prerokujejo razpad in smrt. Vest je dosegla že glavnega predsednika skupne organizacije CIO, pod katero zastavajo tudi avtomobilska unija in John L. Lewis je v skrbeh, če ne bodo izključitve nekaterih zelo aktivnih voditeljev res vodile do prav težkih posledic v tej uniji. Ko je obvestil Lewis, da bo osebno preiskal zadevo, mu je predsednik avtomobilске unije Homer Martin enostavno odvrnil, da odklanja vsako vmešavanje v glavni stan te unije od katerekoli strani pri očiščevanju organizacije, zlasti pa, povdarja Martin, da odklanja vmeševanje v prilog komunistov, ki jih on čisti iz organizacije.

— Bruselj, Belgija. — Na Saint Trond postaji v Limbourg provinciji je iztiril osebni vlak, ki je privozil iz Liege. Pet potnikov je bilo v nezgodi ubitih in 15 ranjenih.

CHAMBERLAIN SPET MEČKA

Francozi nezadovoljni z angleškim predlogom posredovanja.

Pariz, Francija. — Z predlogom Anglije so francoski krogi nezadovoljni, da naj se pripravi Čehe do tega, da se zadovolji nazijsko vlado glede sudetskega vprašanja. Francozi so prepričani, da Nemčija ne bo glede tega vprašanja nikoli zadovoljna in bo vedno iskala v tem vprašanju dlako v jajcu. Nemčiji ni na tem, da osvoji sudetske Nemce, ampak, da so tam in da bodo nagajali Čehom. Takega mnenja so Francozi. Dr. Henlein, vodja sudetskih Nemcev vstaja pri svojih 14 točkah svojega programa in se vedno zahteva popolno avtonomijo, katere Čehi pa ne morejo dovoliti. Tako se pričakuje, da bo to vprašanje ostalo še dalj časa nerešeno.

POLITIČNO LASANJE V PENNSYLVANII

Harrisburg, Pa. — Guverner Earle, ki ga obdolžujejo raznih nečednih stvari kot grafta ter izsiljevanja prispevkov v kampanjske fonde, je sklical zasedanje zakonodajne. To je storil, kakor mr predbacivajo politični oponenti iz vzroka, da je ustavljal sodno postopanje v tej zadevi in preiskava preide zdaj v roke zakonodajce, ki bo imenovala posebne odbore v ta namen, da zadevo preiščejo. Obdolžitve trdijo, da se je izsiljevalo prispevke od političnih nastavlencev v službah, razen grafit pri kupčijah trukov in pri nakupovanju alkohola radi državnega monopola in pri drugih raznih zadevah. Preiskava pa ne bo imela uspeha v rokah zakonodajce. Razna politična prijateljstva bodo znala zakriti grehe svojih prijateljev.

CHICAGO POTREBUJE ŠE VEČ PARKOV

Chicago, Ill. — Odbor, ki ga je imenovala mestna zbornica pred nekaj meseci, da preišče stanje parkov in kaj isti mesto stanejo poroča, da bi mesto rabilo še šestkrat toliko parkov, kakor jih ima. Odbor priporoča zlasti za goste naseljene kraje, da se ustanovi kjer le mogoče nove parkove in igrališča za otroke.

ALDERMAN PROTI RABI SOLZNEGA PLINA

North Chicag, Ill. — Mestni alderman William Orłowski, je ostro kritiziral policijo North Chicago, ker je rabila plinske bombe pri napadu na stavkarje. Stavil je v mestni zbornici predloga, da mesto uveljavi postavbo, da mestna policija ne sme nikdar rabiti solzavic proti stavkarjem.

JAPONCI ZASEDLI MESTO

Japonci prodrli do zdaj do 450 milj globoko v kitajsko ozemlje.

Šanghaj, Kitajska. — Po veljstvo japonske armade na Kitajskem je objavilo vest, da so njihove čete zavzele mesto Kiukiang, ki leži 135 milj ob rumeni reki od Hankowa. Japonci so oblegali mesto nad tri tedne in utrpeli pri tem velike izgube. Japonci zdaj kontrolirajo 450 milj daleč ob reki Yangtze vse ozemlje in bodo zdaj prodirali naprej proti Hankowu, pravi poročilo. Predno se je mesto predalo Japoncem so prebivalci pobegnili iz mesta in uničili skoraj vse. Ostalo je v mestu le kakih 150 tujcemcev, med temi okrog 50 Amerikancev.

GUVERNER UKAZAL, DA SE MORA DATI STAVKARJEM RELIEF

Newton, Ia. — Med nasprotniki stavke pri znani Maytag tovarni v Iowi, kjer vlada stavka že od 9. maja letos je nastala nervoznost, ker je guverner države Lowe ukazal, da se mora dati stavkarjem javno podporo. Guvernerju očitajo, da je breme stavke zdaj natvoril na rame davkoplačevalcem. Guverner pojasnjuje, da tu se ne gre za stavkarje, gre za družine, ki so v potrebi in te morajo živeti, če je stavka ali ne. Stavka je eno, življenje pa druga zadeva.

GUVERNER DRŽAVE KENTUCKY ZASTRUPLEN

Frankfort, Ky. — A. B. Chandler, guverner države Kentucky, ki se je zadnje dni z velikim zanimanjem udeleževal v volilni kampanji v primarnih volitvah države, je nagloma obolel na zastrupljenju po vodi, ki jo je pil. Državni komisar za finance Dan Tabbot, ki je pil na nekem shodu z istega vrča vodo je tudi obolel, vendar ne tako resno. Zdravnik izjavlja, da je morala voda biti na nekak način zastrupljena. Po komu se seveda ne ve. Stanje guvernerja ni smrtno nevarno.

CENE DELNICAM GREDO NAVZGOR

New York, N. Y. — Cene delnicam so zadnje dni porastle od 1 do 4 pointov navzgor. Razlogi za porast cen delnicam pripisujejo pričakovani večjemu razvoju trgovine v prihodnjih mesecih.

KRIŽEM SVETA

Tokio, Japonska. — Da je za Japonsko slučaj spora, ki se je dogodil med njo in Rusijo vsled dogodka na kolerejski meji silno nezaželen v tem času, kaže tudi to, da je vlada ukazala domačemu tisku, da naj o slučaju ne piše več razburljivo. Slučaj ni take važnosti, kakor ga slika tisk, pravi vlada.

Valencija, Španija. — V pristanišču Gandia, ne daleč južno od tu, je nacionalistično letalo bombardiralo angleški parnik Bellwyn. Ena izmed bomb je zadela krov. Letalo se je zopet vrnilo in je s strojnico obstreljavalo parnik. Če je kdo zgubil pri tem slučaju življenje ni znano.

London, Anglija. — Angleški poslanik v Berlinu je obvestil nemško vlado, da bo Anglija v kratkem poslala v Prago svojega posredovalca, za izravnavo spora med Čehi in Nemci radi sudetskega vprašanja. Ta naloga bo poverjena grofu Rucimanu.

Irwin, Ia. — Med nevihto, ki je divjala po tej okolici je udarila strela v Axland farmo. Na mestu sta obeležala mrtva 79 let star oče Lars Axland in njegov 29 let star zet Harold Berndt. 12letnega otroka pa je strela omamila.

Princeton, Ill. — V noči med pondeljkom in torkom je divjala tu velika nevihta s točo. Celih 26 minut je klestila huda toča in povzročila veliko škodo polju, poslopljem električnim in komunikacijskim zvezam. Tako debele toče, ki je bila toliko kakor biljardne kroglice, tu še niso videli.

Ponce, Porto Rico. — Pri paradi, ki je bila prirejena v spomin štiridesetletnice ameriške okupacije, portoriškega ctočja, je neki fanatični pristav portoriške nacionalistične stranke skušal izvršiti atentat na guvernerja generala Win-

VLADNE ČETE V OFENZIVI

Katalonske čete izvajajo močne napade na skoro 100 milj dolgi fronti.

Valencija, Španija. — Katalonske čete so ob reki Ebro začeli s strahovitimi napadi na nacionaliste in jih na več mestih potisnili nazaj. Poročila omenjajo, da so v teh napadih zajeli nad 500 nacionalističnih vojakov in na par krajih prekoračili reko Ebro. Ti nepričakovani napadi so zaustavili Francovo ofenzivo na Levantski fronti, kjer so pritiškali proti Valenciji.

Kakor vse zgleđa general Franco kljub temu da ga zaglagata Hitler in Mussolini v municijo in vojniki, nima tako dobro udarne vojaške sile, kakor jo ima vlada. Je li v tem pripisovati vzrok mešanici vojaštva, ki se nahajajo v Francovi vojski iz vseh vetrov ali kaj drugega je težko dognati. Dejstvo pa ostane, da se vladna vojska upira z velikim odpornostjo in da Franco kljub marsikateri ugodnosti ne more do zmage, kakor bi rad. Zgleđa, da bota morala Mussolini in Hitler še marsikaj investirati v Spanijo predno bo Franco dobil popolno zmago.

NARODNI DELAVSKI ODBOR NAPADAJO

Cleveland, Ohio. — Odvetniška zveza ameriških odvetnikov, ki se je sestala na svoji 63 letni konvenciji, je podala nekaj prav ostrih obsodb proti Narodnemu delavskemu odboru, ki ureja odnose med delavci in delodajalci. Arthur Vanderbilt, dosedanji predsednik odbora despotizem in diktatorstvo. V istem duhu so kritizirali tudi vse druge vladne takozvane abecedne ustanove. To kritiko je treba seveda razumeti, pa vedeti od kod prihaja. Vsi ti kritiki so zastopniki kapitalističnih korporacij in ko vemo to, vemo vse.

šipa. Oddal je 12 strelav, ki pa noben ni zadel. Nacionalistična stranka je proti ameriški okupaciji in deluje za neodvisnost otočja.

SVOJE VRSTE KAMPANJA

Slika kaže kandidata W. Lee O'Daniela, ki je kandidiral za guvernerja države Texas na svoj poseben način. Vsak dan dvakrat je priredil "radio show", kjer so peli, plesali itd. Kandidata nazivajo za "hillbilly flour salesman". Zraven imajo kolektorji posebne male sodčke, v katere spuščajo ljudje "nikeline" in "dajme", s čemer krijejo stroške za predstave. O'Daniel je zmagal z večino.

Iz Jugoslavije

Velika žaga na Milanovem, blizu Rakeka je postala žrtev nenasnih plamenov, ki so povzročili nad milijon škode; težko prizadeto prebivalstvo. — Smrtna kosa. — Razne druge vesti iz starega kraja.

Velik ogenj na Notranjskem je sedaj prevzela usmiljena soseda.

Smrtna kosa V Šoštanju je umrl Mihael Kosi. — V Vurmati pri Sv. Ožbaltu ob Dravi je umrla Marija Jurca, rojena Kutin, posestnica. — Pri Sv. Juriju v Slovenskih gorcih je umrl Jožef Bauman, trgovec in posestnik.

Nesreča V cinkarni v Celju je stroj zagrabil 30 letnega delavca Živa Marinkoviča in ga močno poškodoval na roki.

Voz se je prevrnil Na Humu pri Sotli je prišel pod voz delavčev sin Josip Tepež. Na cesti, ki je precej nagnjena, se je voz prevrnil in Tepeža pod seboj pokopal ter ga močno poškodoval, da so ga morali odpeljati v celjsko bolnico.

Redka proslava Radeška Glasbena družina "Savski val" v Radečah je doživela pred kratkim višek svojega delovanja, ki ga tudi večja društva le redkokada zmorejo. V nedeljo 3. julija je bil slovesno otvorjen in blagoslovljen Glasbeni dom. Te izredne slovesnosti se je udeležilo tudi več sosednjih godb, kot iz Zidanega-mosta, iz Senova, pri Rajhenburgu in dve godbi iz Hrastnika. Dom je blagoslovil kaplan g. Jože Pokorn.

Jubilej življenja V Ljubljani je v začetku meseca julija slavil 60 letnico življenja duhovni svetnik g. Ignacij Zaplotnik, katehet na III. deški osnovni šoli v Ljubljani. G. Zaplotnik je bil rojen leta 1878 v Goricih.

Nesreča na kolodvoru Na mariborskem kolodvoru je prometni kontrolor Konrad Merc pregledoval železniški tir. Ko je stal na tiru je privozila rezervna lokomotiva, ki ga je zagrabila za obleko, poegnila za seboj in vrgla na sosedni tir. Merc je priletel na glavo in si pretresel možgane. Hudo poškodovanega so odpeljali v bolnico.

Promocije Na univerzi kralja Aleksandra v Ljubljani so bili promovirani za doktorje prava Leo Beabler iz Radovljice, Janez Jeruc iz Ljubljane, Mirko Koršič iz Gorice. Samo Lovše iz Novega mesta, Miloš Levičnik iz Kamnika, Matija Meznarič iz Ormoža, Bogdan Novak iz Idrije, Karel Pestevšek iz Maribora, Borut Prelovšek iz Ljubljane in Leon Svetek iz Gornjega Logatca.

Slika bede V Jan Kolarjevi ulici v Mariboru so našli v neki drvarnici popolnoma zanemarjeno in zapuščeno 13 letno Jožico Frangež. Njena mati se sploh ni brigala za otroka. Otroka

Oglesi v Amerikanskem Slovencu imajo vedno uspeh.

Amerikanski Slovenec

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki. Ustanovljen leta 1891. The first and the oldest Slovene newspaper in America. Established 1891.

Izjada vsak dan razun nedelj, ponedeljkov in dnevo po praznikih. Issued daily, except Sunday, Monday and the day after holidays.

EDINOST PUBLISHING CO. 1849 W. Cermak Rd., Chicago. Telephone: CANAL 5544.

Table with subscription rates for one year, half year, three months, and single copy, including postage in Europe.

Dopisi važnega pomena za hitro objavo morajo biti dopisani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list.

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

Novo anglo-francosko prijateljstvo

Pravijo, da se zgodovina ponavlja. Več ali manj se res, le da se to ponavljanje vrši v različnih oblikah.

Pa kaj bi iskali primere pred tisoč leti, ko se dogaja in ponavlja to, kar se je godilo komaj pred 30 leti.

Politični opazovalci v Londonu in Parizu podajajo izjave, da je bila Evropa na večer 21. maja letos takorekoč že v vojnem stanju.

Nemci so se premislili in so za enkrat stopili nazaj, z mislijo, da se jim boljši načrt ponudi v bodočnosti.

Novo prijateljstvo med Anglijo in Francijo je pa postavilo pred evropsko mednarodno politiko čisto nova stališča.

Medtem, ko je Chamberlain pristal na Mussolinijevo zahtevo, da naj se sklicje konferenco štirih velesil.

ne reši v Evropi češki in španski spor.

Kakor znano sta Anglija in Italija pred par tedni sklenile prijateljski pakt, ki pa ne postane veljaven.

Vse to so sadovi novega anglo-francoskega prijateljstva. Zanimivo bo, kje bota zdaj pričela vrtati proti tej zvezi Hitler in Mussolini.

SLOVENCi V KALIFORNiji ZA MESEČNIK "NOVI SVET"

Fontana, Calif. Prosim g. urednik, za malo prostora v cenjenem listu, da izrazim dolžnost in zapoved.

Torej cenjeni naročniki in bralec tega lista: Na vas vse apeliram, da pridno delujemo v novi kampanji za "Novi Svet".

Tukaj v Kaliforniji smo sedaj v poljetnem času pridno zaposleni, zlasti z zalivanjem naših nasadov.

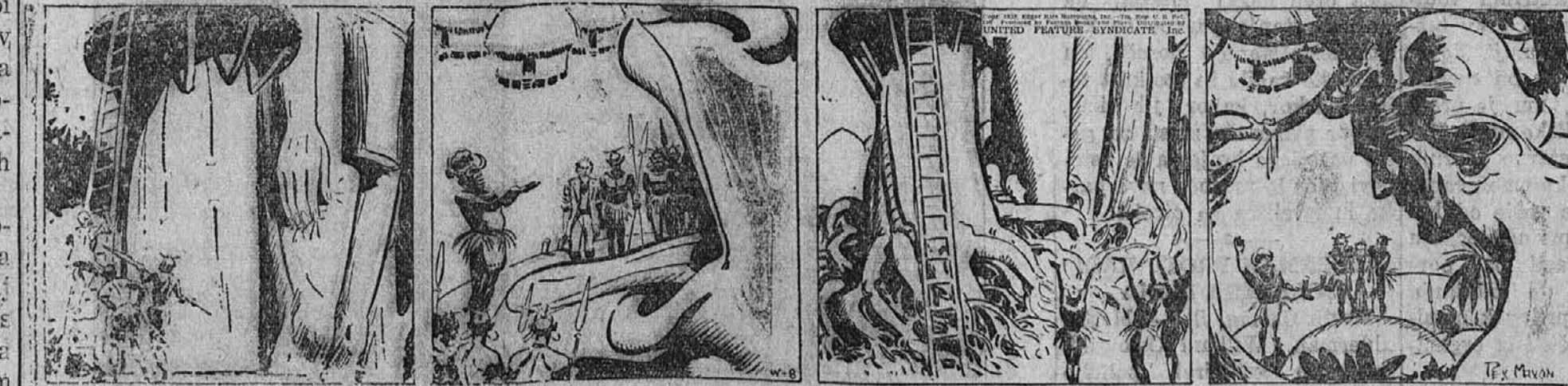
Pozdrav rojakom širom Združenih držav pošilja Joseph Skubic.

V DETROITU VEDNO KAJ NOVEGA

Gotovo si mislite dragi čitatelji, da je detroitški poročevalec odrajal tja, kjer ni muh, ker se nisem tako dolgo oglašil.

Te presneto "Čebelice", mi nikakor ne dajo miru. Ena mi je svetovala, da naj z nogami pišem.

"TARZAN NEUSTRAŠENI"

Na srečo so bile veje obeh dreves ki sta rastle vsako na eni strani tega mrika toliko goste, da ga oni od spodaj niso mogli opaziti.

še nesreče pa ni bilo. — Muhasta štorklja se je oglašila v naselbini in obiskala družino Mr. in Mrs. John Stupar.

Ni samo veselih novic med nami, tudi žalostne se dobe. Tako so članice Oltarnega društva izgubile članico Mrs. Josephino Grižak.

Ker sem letos večkrat poročal, kako neugodno vreme smo imeli letošnje spomlad, naj naznanim še, da smo imeli pa nasprotno meseca junija prav lepo in ugodno vreme.

DOLENJSKE NOVICE

Iz Temeniške doline Iz St. Petra pri Novem mestu poročajo, da ima posestnik Jože Novak z Dolnjega vrha v svojem vinogradu v Grčevju trto, ki ima letos 164 grozdov.

V St. Petru so pred kratkim ustanovili Podružnico sadjarskega in vrtnarskega društva, ki je bila prav potrebna.

Na St. Peterski pošti se je otvorila 10. junija telegrafska in telefonska služba za javni promet.

Strela je udarila na Brežanski gmajni, občina Leskovec pri Krškem.

22. jun. zvečer je popolnoma pogorelo v Ševnici pri Trebnjem, manjše poslopje in kozolec.

V nedeljo pop. je naredila toča v župniji Škocijan pri Mokronogu.

V nedeljo 17. julija so "čebelice" priredile tako zvani domači piknik na Krekovih prostopih v Irish Hills.

Ena članica "čebelice" je telovadila na stolu, pa sta kar dve padli in stol seveda polomili.

Dogodki med Slovenci po Ameriki

Mr. John Hrovat iz Clevelanda, nas je obiskal

Chicago, Ill. — Naš dolgoletni prijatelj in naročnik našega lista Mr. John Hrovat; njegov sin Mr. John Hrovat in njegova hči Mrs. Mary.

Smrt rojaka na vzhodu

Brooklyn, N. Y. — Tukaj je pretekli teden umrl eden najstarejših newyorških Slovencev Alojzij Dovjak.

Lepi uspehi slovenskega umetnika

Cleveland, O. — Naš slovenski umetnik-slikar g. Perushek zelo spretno suče svoj slikarski čopič in njegove slike dobe lepa priznanja.

Nov grob v Jolietu

Joliet, Ill. — Pred kratkim je umrl tukaj dobro poznani rojak Joseph Leben.

Še en grob

Barberton, O. — Po kratki boleznii je tukaj preminula v starosti 48 let Mrs. Cecilija Hiti.

Kdo ve, če tisti, ki so danes nesrečni v mnogih družinah niso žrtve laži-tiska, ki uničuje moralno življenje v družinah?

DENARNE POŠILJATVE

Table showing remittance rates for Yugoslavia and Italy with columns for amount and cost.

Več pisma pošiljajte na: JOHN JERICIĆ 1849 W. Cermak Road CHICAGO, ILL.

Napisal: Edgar Rice Burroughs

POZOR! Pogled na številke poleg naslova in imena. Ako ti je naročnine potekla, obнови jo in pomagal listu!